

Қостанай облысы әкімдігі білім басқармасының «Қостанай қаласы білім бөлімінің Ғ.Қайырбеков атындағы №9 жалпы білім беретін мектебі »КММ

«Жолда жүру ережелері» бағдарламасы 2025-2026 оқу жылы

Жол қозғалысы ережелерінің типтік бағдарламасы

1-8 сыныптарға арналған жалпы білім беретін мектептерге арналған

Жол қозғалысы ережелері бойынша сабақтарды айына екі реттен кем емес, 1-8 сыныптарда өткізу керек, оған жол қауіпсіздігі және алғашқы медициналық көмек көрсету тақырыптары кіреді.

Жол қозғалысы ережелерін оқыту 1-4 сыныптарда әр сыныпта жылына 6 сағат, ал 5-8 сыныптарда әр сыныпта жылына 10 сағат өткізіледі.

Осы оқу бағдарламасы бойынша 1-4 сыныптардағы сабақтар келесі тақырыптар бойынша өткізілуі тиіс: хат, жазу, қоршаған әлемді оқу, табиғатты қорғау, эстетикалық қабылдауды, дене шынықтыруды, бейнелеу өнерін, еңбекке баулуды дамыту және т.б. Бұл ретте 6-7 сыныптарда бейнелеу өнерін, ал 1-7 сыныптарда еңбекке баулуды оқу кезінде, сабақ кестесінде осы сыныптарда жеке сағаттар бөлінуі керек.

Жол қозғалысы ережелері бойынша сабақтар жалпы білім беретін мектептердің мұғалімдерімен, сынып жетекшілерімен, еңбекке баулу мұғалімдерімен және дене шынықтыру мұғалімдерімен өткізілуі тиіс.

Журналда әр сабақ бөлек жазылады, ал тақырыптың атауы жазылмайды. Әр сабаққа бағалар қойылып, оқушылардың білімі тексеріледі. Бағалау критерийлері гуманитарлық пәндерге қойылатын жалпы қабылданған талаптарға сәйкес келуі керек. Қажет болса, мұғалім сынып оқушыларын бағалап, жол ережелерін білмегені үшін жауапкершілікке тарта алады.

Сабақтарды арнайы жабдықталған кабинетте немесе спорт залында (дене шынықтыру залы) оқу-әдістемелік құралдарды, жабдықтарды және балалар ойындарын пайдалана отырып өткізу ұсынылады.

Алаңға жол қозғалысы белгілері: қиылыстар, жаяу жүргіншілер өткелдері, уақытша немесе тұрақты жұмыс істейтін бағдаршамдар, жол белгілері және басқа да жабдықтар салынуы тиіс.

Кейбір сабақтарды көшеде, алаңдарда (көлік қозғалысын көрсету), қиылыстарда және жаяу жүргіншілер өткелдерінде, қоғамдық көліктерде өткізу ұсынылады.

Жол қозғалысы ережелері бойынша сабақтарды бөлек, экскурсия және т.б. түрінде өткізуге болады. Сынып жетекшісі (сынып жетекшісі) жол қозғалысын реттейтін қызметкерлерді, жол полициясын, әкімшілік және көлік қызметкерлерін шақыра алады.

Оқыту және тәрбиелеу процесінде қысқаметражды фильмдерді, бейнефильмдерді, диафильмдерді, диапозитивтерді, КВН, викториналарды, жол қозғалысы қауіпсіздігіне арналған жарыстарды, велосипедшілер жарысын және т.б. өткізу оқушылардың көшедегі және жолдағы жол қозғалысы ережелерін саналы түрде сақтауына ықпал етеді.

Әрбір сабақтан кейін бақылау сұрақтарын қою керек, бұл оқушылардың жол қозғалысы ережелерін меңгергенін тексеру үшін қажет.

(орта мектеп үшін)

Көше толығымен қауіпті аймақ. Практикалық сабақтар.

Қала, кент – біздің үйіміз. Негізгі көшелер мен шағын аудандардағы көшелер.

Неліктен көше қауіпті? Оны қалай білуге және жол қозғалысы ережелерін дұрыс сақтауға болады.

Көшені дұрыс кесіп өту. Жаяу жүргіншілер өткелі.

Қауіпсіздік аралы. Қозғалыс. Қиылысты қалай кесіп өту керек.

Көшедегі ең қауіпті жерлер. Нақты маршрутты жоспарлау.

Басқа досыңа көмектесу (көшені қауіпсіз кесіп өтуге көмектесе аламын).

Үйдегі бір сабақ – қауіпсіз жерге дейін (есікке дейін) жүру керек. Назар аудар, байқа!

Қала бойынша экскурсия (практикалық сабақ № 1-2).

Жол қозғалысы ережелері және арнайы алаңдағы жаттығулар мен жарыстар.

Қауіпті аялдама және қозғалыс жылдамдығы. Жаяу жүргіншілер өткелдері.

Неліктен жолға шығу қауіпті?

Автомобиль бірден тоқтайды.

Қозғалыссыз жаяу жүргіншілер өткелі.

Балалармен жаяу жүргіншілер өткелдерін кесіп өту мысалдары (жол полициясымен бірге).

Қай жерде көшені кесіп өту керек?

Реттелмейтін жаяу жүргіншілер өткелі, оның белгілері (жол белгілері, жол белгілері).

Екі жақты қозғалысы бар жол. Егер сіз көшені кесіп өтіп үлгермесеңіз не істеу керек.

Жаяу жүргіншілер өткелі маңындағы көліктің қозғалысы.

Бір жақты қозғалысы бар жол. Жаяу жүргіншілерге арналған жол ережелері.

**Реттелмейтін жаяу жүргіншілер өткелдері. Реттелмейтін жаяу жүргіншілер өткелдері.
Бағдаршам.**

Не ол қиылыс?

Қиылыстағы көлік қозғалысы. Көліктің негізгі ағыны.

Қозғалысқа кедергі келтіретін алдын ала белгілер.

Бағдаршамның реттелмейтін жаяу жүргіншілер өткелі.

Неліктен бағдаршам қажет?

Бағдаршам сигналы: қызыл, сары, жасыл. Ол 3 секциялы бағдаршам ретінде жұмыс істейді.

Неліктен жолдан бағдаршам арқылы өту керек?

Жаяу жүргіншілер бағдаршамы қосымша дыбыстық құрылғымен.

Жолдан қай жерде өтуге болады. Велосипедші.

Жер асты және жер үсті жаяу жүргіншілер өткелдері, олардың маңызы.

Жол белгілері «Жер асты жаяу жүргіншілер өткелі», «Жер үсті жаяу жүргіншілер өткелі».

Осы өткелдердің жанындағы жол ережелері.

Жол қозғалысына қатысушылардың арнайы сигналдармен (қатты дыбыстармен және сиреналармен) көлік құралдарының қозғалысына кедергі келтірмеу әрекеттері.

Автомобильдердің және велосипедтің жалпы құрылысы.

Велосипедте қауіпсіз жүру үшін не білу керек.

14 жасқа дейін қай жерде және қалай жүру керек.

Жол белгілері және жол жүру өлшемдері.

Жол белгілері және олардың маңызы.

Жол белгілері: «Жаяу жүргіншілер өткелі» (ақпараттық-көрсеткіш), «Жер асты жаяу жүргіншілер өткелі», «Жер үсті жаяу жүргіншілер өткелі», «Автобус аялдамасы» (немесе троллейбус), «Трамвай аялдамасы», «Қозғалысқа тыйым салынады», «Жол белгілері» (барлығы 7 белгі).

Жол бойындағы қауіпті жерлер және көлікте жұмыс істеу ерекшеліктері.

Көлікте жүруге арналған орын және көліктегі қауіпсіздік.

Не істеу керек, егер сіз жолға шығып кетсеңіз.

Жарақат түрлері, терең жаралар, кесілу, сызаттар, күйіктер және т.б.

Жолда алған әртүрлі жарақат түрлері.

Ашық жарақаттар, сызаттар, тітіркену және т.б.

Жабық жарақаттар, алынған жарақаттар, ми сотрясасы және т.б.

Көлік жүргізушілері, жолаушылар, жүргізушінің жанында және автомобиль салонында отыратын жандар.

Жарақаттың сипаттамалық түрлері және қауіпсіз велосипедші.

Жарақат алған кезде өзіне және басқаларға қалай көмектесуге болады.

Қан кету түрлері: артериялық, веноздық, капиллярлық.

Қан кетуді тоқтату тәсілдері.

Бинт тағу.

Қорытынды сабақ. Жол – жүргізушілердің көзі.

Бүгінгі сабақтың қорытындысы – практикалық жұмыс.

Жол-көлік оқиғасы (ЖКО) неліктен болады?

Жүргізушілердің тәртібі қалай?

Жүргізушілердің тәртібін қалай бағалауға болады?

Фильмдер, диафильмдер, слайдтар көрсету.

Қорытынды (тестілеу).

(орта мектеп үшін)

Типтік жол қозғалысы ережелерінің бағдарламасы
5-8 сыныптарға арналған жалпы білім беретін мектептерге арналған
Біздің қала (кент), аудан.

Жол-көлік оқиғаларының себептері.

Біздің қала (кент) - көшелерінде жаяу жүргіншілер мен көліктер ең көп жүретін жерлер. Қала (кент) ішіндегі және оның айналасындағы көлік хабарламалары туралы әңгіме. Қала (кент) ішіндегі көлік құралдарының саны жол полициясының материалдары бойынша. Халықтың санының артуы. Жол-көлік оқиғаларының және олардың алдын алу шараларының себептері. Мемлекеттік жол қауіпсіздігі инспекциясы (аудандық, қалалық) комиссиялары біздің көлікте қозғалыс қауіпсіздігін қамтамасыз етеді. Жол белгілері.

Жол белгілерінің және олардың маңызы.Бағдаршамдар.

Қосымша секциялары бар бағдаршамдар.

Бір және екі қосымша секциясы бар үш секциялы бағдаршамдар. Осы бағдаршамдардың сигналдарының маңызы. Қиылыстағы қосымша секциялармен бағдаршамдарды пайдалану тәртібі.

Қосымша секциялары бар бір секциялы бағдаршамдар.

Жол белгілері және олардың маңызы.

Қолмен реттеушінің жағдайы және оның қолдарының маңызы. Практикалық сабақтар: реттеушінің белгілері туралы білімді бекіту. 7 топ жол белгілері: ескерту, басымдық, тыйым салатын, міндетті, ақпараттық-көрсеткіш, сервистік, қосымша ақпарат белгілері (тақтайшалар). Жол белгілерінің маңызы. Жол белгілерінің орналасу орындары.

Жол қозғалысына қатысушылардың және олардың негізгі міндеттері.

Қазіргі заманғы көлік – адам қозғалыс қауіпсіздігінің негізгі факторы.

Жүргізушінің еңбек психофизиологиясына әсер ететін факторлар.

Сіздің жұмысыңыздың нәтижесі қандай болуы керек? Неліктен жүргізушілер автомобиль, автобус жүргізу кезінде сөйлесуден бас тартпауы керек? Қазіргі заманғы көлік түрлерінің қысқаша сипаттамасы. ЖКО себептері: қозғалыс жылдамдығын асыру, қоғамдық көлік жүргізу ережелерін бұзу, қоғамдық көлік қозғалысын бұзу, алкогольдік немесе есірткілік мас күйіндегі көлікті басқару. Қоғамдық көліктерді пайдалану кезіндегі негізгі қауіпсіздік ережелері. Қауіпсіздік, жолаушылардың отыру және түсу кезіндегі тәртібі, қиын және авариялық жағдайларда тасымалдау. Жол-көлік оқиғалары, олардың пайда болу себептері және мүмкін болатын салдары. Қысқа күн. Күннің жарқырауы. Мүмкін болатын температура. Аяздар. Жылыну. Жаңбыр. Қар. Мұз. Көшеде жүру кезінде қосымша қиындықтар тудыратын басқа да жағдайлар. Көшедегі мұз.

Велосипедтің құрылысы. Велосипедті жүргізу.

Оқу сабағы жабық алаңда мұғалімнің немесе жетекшінің бақылауымен. Велосипедте қозғалуға арналған жерлер. Велосипедпен жолда жүру кезіндегі жас шектеуі. Велосипедшілердің және жаяу жүргіншілердің жол қозғалысы ережелері және олардың алдын алу шаралары.

Алғашқы медициналық көмек көрсету ережелері.

Жарақаттанғанда және жоғарғы және төменгі аяқ-қолдың сынуында алғашқы медициналық көмек көрсету ережелері. Қан кету кезінде алғашқы медициналық көмек көрсету ережелері.

Профилактикалық асқынулар.

Қанды тоқтату ережелері.

Зақымдалған аяқ-қолға стерильді таңғыш салу ережелері (бинтпен, қоспадағы және басқа құралдармен).

Зақымдалған жерлерді бекіту ережелері, шиналар, жарақатқа арналған басқа да құралдар.

Зақымдалған адамдарды тасымалдау тәсілдері.

Қан кетуді уақытша тоқтату тәсілдері.

Артериялық қан кетуді тоқтату нүктелері.

Жарақатқа стерильді таңғыш салу және таңғышты бұрау ережелері.

Жол қозғалысы ережелері бойынша үгіт және насихатқа қатысу.

Мектеп мұғалімдеріне арналған семинар ұйымдастыру «Жол қозғалысы қауіпсіздігі».

Оқушылардың газеттегі, радиодағы, телевидениедегі мақалаларға қатысуы.

Жол полициясының (ЖПИ) және оқушылардың үйірмесінің жұмысына қатысу.

Сабақтарға және олар аяқталғаннан кейін қатысу.

Қорытынды сабақ.

Тестілеу.

Жол қозғалысы ережелерінің кестесі

 Бекітемін _____
 Қостанай облысы әкімдігі білім
 басқармасының «Қостанай қаласы
 білім бөлімінің Ғ. Қайырбеков атындағы
 №9 жалпы білім беретін мектебі» КММ
 директоры А.Н. Молдахаликов

**2025-2026 оқу жылындағы 1-8-сыныптарға арналған «Жолда жүру
 ережелері» оқу пәнінің үлгілік
 күнтізбелік-тақырыптық жоспары**

1-сынып

№ р/с	Айлар	Тақырыптың атауы	Күні	Сағат саны
1.	Қыркүйек	Көше күтпеген оқиғаларға толы.		1
2.	Қазан	Жаяу жүргінші өтпелері		1
3.	Желтоқсан	Реттелетін жол қиылыстары. Бағдаршам.		1
4.	Наурыз	Автобуспен немесе троллейбуспен сапарға шығу.		1
5.	Сәуір	Қай жерде ойнауға болады және қай жерде ойнауға болмайды.		1
6.	Мамыр	Қорытынды сабақ.		1
Барлығы:				6

2-сынып

№ р/с	Айлар	Тақырыптың атауы	Күні	Сағат саны
1.	Қыркүйек	Білім алушылардың көшеде және жолдарда жүрудің негізгі ережелері		1
2.	Қазан	Реттелмейтін жол қиылыстары.		1
3.	Желтоқсан	Реттеуші және оның белгілері.		1
4.	Наурыз	Трамвайда және көліктің басқа да түрлерінде сапарға шығу.		1
5.	Сәуір	Мектепке жол (Сенің күнделікті бағытын.)		1
6.	Мамыр	Қорытынды сабақ.		1
Барлығы:				6

3-сынып

№ р/с	Айлар	Тақырыптың атауы	Күні	Сағат саны
1.	Қыркүйек	Балалардың көшеде, жолда жүру ережелері.		1
2.	Қазан	Қай жерлерден жолдан өтуге болады.		1
3.	Желтоқсан	Жол жүру белгілері және таңбалары.		1
4.	Наурыз	Жарақаттанғанда көрсетілетін алғашқы медициналық көмек.		1
5.	Сәуір	Сен - велосипедші.		1
6.	Мамыр	Қорытынды сабақ.		1
Барлығы:				6

4-сынып

№ р/с	Айлар	Тақырыптың атауы	Күні	Сағат саны
1.	Қыркүйек	Жол жүру ережелерін білеміз бе?		1
2.	Қазан	Білім алушылардың топпен және қатармен жүру ережелері.		1
3.	Желтоқсан	Жол жағдайларын макетте (пішімде) талдау. Арнайы авто аланда өткізілетін тәжірибелік сабақтар.		1
4.	Наурыз	Темір жол өтпелері.		1
5.	Сәуір	Жаракаттар кезінде алғашқы медициналық көмек көрсету біліктілігін арттыру.		1
6.	Мамыр	Қорытынды сабақ.		1
Барлығы:				6

5-сынып

№ р/с	Айлар	Тақырыптың атауы	Күні	Сағат саны
1.	Қыркүйек	Біздің қала (ауыл), аудан.		1
2.	Қазан	Жол таңбаларының белгіленуі.		1
3.	Қараша	Қосымша секциялары бар бағдаршамдар.		1
4.	Желтоқсан	Жол реттеушісінің белгілері.		1
5.	Қаңтар	Жол жүру белгілері және олардың қолданысы.		1
6.	Ақпан	Жүргізушінің еңбегінің ерекшеліктері мен негізгі міндеттері. Қазіргі заманғы көлік - жоғары қауіпті аймақ.Қоғамдық көлік.		1
7.	Наурыз	Жол қозғалысының қауіпсіздігіне ауа-райының әсер етуі.		1
8.	Сәуір	Велосипедпен журу.		1
9.	Сәуір	Жараланған кезде алғашқы медициналық көмек көрсету. Жоғарғы және төменгі аяқ-қол дене бөліктерінің сынған немесе буын шығып кеткен кезде алғалқы медициналық көмек көрсету ережелері.		1
10.	Мамыр	Қорытынды сабақ.		1
Барлығы:				10

6-сынып

№ р/с	Айлар	Тақырыптың атауы	Күні	Сағат саны
1.	қыркүйек	Жол жүру ережелері (қайталау).		1
2.	Қазан	Көлік құралдарының қозғалысы. Көлік құралдарының аялдама жолдары.		1
3.	Қараша	Көлік құралдарының нөмірлік, тану белгілері мен жазбалары.		1
4.	желтоқсан	Жол-көлік оқиғасы уақытындағы оқушылардың мінез-құлқы.		1
5.	Қаңтар	Түрлі жарақаттар алған жағдайда алғашқы медициналық көмек.		1
6.	Ақпан	Жол қозғалысының қауіпсіздігі.		1
7.	Наурыз	Жол қозғалысына қатысушылардың құқықтары, міндеттері мен жауапкершіліктері.		1
8.	Сәуір	жаяу жүргіншілерге арналған жол жүру ережесі. Жол "қақпан".		1
9.	Сәуір	Жол-көлік оқиғаларына әкеп соқтыратын жол жағдайларын зерттеу.		1
10.	Мамыр	Қорытынды сабақ.		1
Барлығы:				10

7-сынып

№ р/с	Айлар	Тақырыптың атауы	Күні	Сағат саны
1.	Қыркүйек	Автокөліктің еліміздің экономикасындағы рөлі.		1
2.	Қазан	Көлік құралдарын пайдалану ережелері.		1
3.	Қараша	Көлік құралдарының аялдау және тұрақтау орындары.		1
4.	желтоқсан	Интервал және арақашықтық. Қозғалыс жылдамдығы.		1
5.	Қаңтар	Қозғалыс жол жолағы. Басып озу.		1
6.	Ақпан	Жүргізушілердің жұмыс қабілеттілігі және олардың сенімділігі.		1
7.	Наурыз	Автокөлікте медициналық қобдишаның болуы.		1
8.	Сәуір	Темір жол қиылысынан өту. Қала сыртындағы жолдарда жүру ережелері.		1
9.	Сәуір	велосипедшілер, мопедшілердің жолда жүру ережелері. Велосипедпен, мотоциклмен жолаушыларды және жүкті тасымалдау ережелері.		1
10.	Мамыр	Қорытынды сабақ.		1
Барлығы:				10

8-сынып

№ р/с	Айлар	Тақырыптың атауы	Күні	Сағат саны
1.	Қыркүйек	Жол жүру ережесінің пайда болу. Жол белгілерінің халықаралық тілі.		1
2.	Қазан	Қозғалысты реттеу нысандары.		1
3.	Қараша	Жол белгілері.		1
4.	желтоқсан	Жаяу жүргіншілер мен велосипедшілердің міндеттері мен жол жүру ережелерін бұзғаны үшін жауапкершілігі.		1
5.	Қаңтар	Бастауыш сынып оқушыларымен ЖЖЕ (жол жүру ережелері бойынша) әңгімелесу.		1
6.	Ақпан	Жол қиылысынан өту және жаяу жүргіншілер өтпелері. Қоғамдық көлік аялдамалары.		1
7.	Наурыз	Жол-көлік оқиғасы уақытында есінен таңған адамарға берілетін алғашқы медициналық көмек.		1
8.	Сәуір	Буын шығып кеткен кездегі алғашқы медициналық көмек. Күйікке шалдыққан кездегі алғашқы медициналық көмек.		1
9.	Сәуір	Аспалы қозғалтқышы бар велосипедтерге қойылатын техникалық талаптар. Велосипедшілер қозғалысына қойылатын қосымша талаптар.		1
10.	Мамыр	Қорытынды сабақ.		1
Барлығы:				10

Директордың тәрбие ісі жөніндегі орынбасары: Кошенова К.Ж.